

Kunst en cultuur zijn er voor alle Nederlanders

Armin van Buuren in Omnia,
Las Vegas, 2015.
Fotografie: Powers imagery

Liberaal staatsman Johan Rudolph Thorbecke vatte zijn visie over kunst en cultuur, na zijn persoonlijke belangstelling te hebben besproken, samen in de zin: 'De kunst is geene regeringszaak, in zooverre de Regering geen oordeel, noch eenig gezag heeft op het gebied der kunst.' Hij deed deze uitspraak als minister van Binnenlandse Zaken in de Tweede Kamer op 22 september 1862, bij het verdedigen van de Troonrede. De Thorbeckiaanse gedachte leeft ook 150 jaar later nog bij de liberale fractie in de Tweede Kamer, waarvoor ik de cultuurwoordvoerder mag zijn. Hoewel wij uiteraard debatten voeren over kunst en cultuur, zijn wij van mening dat de overheid zich neutraal moet opstellen tegenover kunst en cultuur. Dat betekent uiteraard niet dat kunst en cultuur geen waarde hebben. Integendeel! Maar het past een overheid niet om een waardeoordeel te vellen. Wat ontroerend is voor de een, is de ander tot ergernis. En in die vrijheid mag een overheid niet treden. Het feit dat de overheid geen oordeel over de inhoud van kunst en cultuur past, staat los van het feit dat liberalen de maatschappelijke waarde van cultuur van groot belang achten. Kunst en cultuur zijn er voor alle Nederlanders. Ze verrijken het individu, verbinden de samenleving en hebben een enorme waarde voor onze identiteit en gedeelde geschiedenis. Grote namen zoals Rembrandt van Rijn, Rem Koolhaas of Armin van Buuren zetten Nederland wereldwijd op de kaart. Dankzij hen komen veel toeristen naar Nederland en ook buiten onze landsgrenzen trekken Nederlandse werken de aandacht. Onze vaderlandse collectie heeft een ongekeerde omvang en hoogwaardige kwaliteit. En instellingen zoals het Concertgebouw-orkest en de Nederlandse Opera bieden topkwaliteit. Wij zijn hier ontzettend trots op.

Toegankelijkheid vergroten

Voor de VVD hangt de waarde van kunst en cultuur samen met de toegankelijkheid en aantrekkingskracht ervan. Hoe meer kunst en cultuur zich verbinden met het publiek, hoe groter de maatschappelijke waarde. Die publieksverbinding die zo cruciaal is om de maatschappelijke waarde van cultuur tot volle wasdom te laten komen wordt te vaak ondergesneeuwd door elitaire discussies over de 'intrinsieke waarde van cultuur' en het idee dat commercie afbreuk zou doen aan de kwaliteit van kunst en cultuur. Uiteraard heeft kunst intrinsieke waarde, maar die is voor de politieke discussie niet relevant, omdat het oordeel over die waarde in lijn met de leer van Thorbecke niet aan de overheid is. De waarde van cultuur is ook niet afhankelijk van de vraag of de overheid de cultuurvorm gesubsidieerd heeft. Kunst en cultuur zijn er niet voor het welbevinden van een overheid of een beoordelingscommissie, maar zijn er in de eerste plaats voor de bezoeker, kijker, lezer of luisteraar. Door kunst en cultuur toegankelijk te maken vergroten we bovendien de kennis over onze gedeelde geschiedenis, waarden en vrijheden. Hier zetten wij ons op verschillende manieren voor in, bijvoorbeeld door te pleiten voor regionale spreiding, het bevorderen van de samenwerking tussen cultuurinstellingen en onderwijsinstellingen en het wegnemen van drempels zodat kunst zo veel mogelijk kan worden tentoongesteld.

De komende jaren zullen wij hard blijven werken om te zorgen dat kunst en cultuur bereikbaar blijven voor alle Nederlanders, zonder zelf te oordelen over de inhoud van die kunst. Dit is een visie die niet alleen aansluit bij de Thorbeckiaanse gedachte dat een overheid zich niet als beoordelaar van cultuur opstelt, maar ook bij het gedachtegoed van de sociaaldemocraat Emanuel Boekman, naamgever van dit tijdschrift, die zich tijdens zijn leven inzette voor het toegankelijk maken van de kunst. •

Kunst en cultuur zijn er in de eerste plaats voor de bezoeker, kijker, lezer of luisteraar